

Opinia prawna do projektu ustawy o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy – Prawo o notariacie
(Druk Sejmowy nr 1680)

Przedstawiony do zaopiniowania projekt ustawy zawarty w Druku Sejmowym nr 1680 zawierający uzupełniające się wzajemnie propozycje zmian w ustawach o księgach wieczystych i hipotece, Kodeksie postępowania cywilnego, o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz Prawa o notariacie, dotyczy, jak stwierdzają wnioskodawcy w uzasadnieniu, kwestii usprawnienia i uporządkowania systemu ksiąg wieczystych poprzez uproszczenie procedury rejestracyjnej, wdrożenie w pełni systemu informatycznego, ograniczenie zasady działania sądu z urzędu, zwiększenie obowiązków notariuszy.

Projekt składa się z dwóch zasadniczych zmian: w ustawie o księgach wieczystych i hipotece (zwanej dalej ustawą o k.w.) oraz Kodeksie postępowania cywilnego. Pozostałe zmiany: w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz w Prawie o notariacie, stanowią ich konsekwencję.

Niewątpliwie porządkujący charakter ma zmiana proponowana w art. 1 pkt 1) projektu. Zmierza ona do rozbudowania dotychczasowej treści art. 1 ustawy o k.w. poprzez przeniesienie doń dotychczasowej regulacji ust. 1 w art. 24¹ oraz art. 59 ustawy. Zabieg ten pozwoli na zgromadzenie w jednym miejscu (art. 1 ustawy) przepisów regulujących cel i zakres prowadzenia ksiąg wieczystych.

Skutkiem tej zmiany jest nadanie nowego brzmienia art. 24¹ (pkt 3 w art. 1 projektu) oraz skreślenie art. 59 wraz z całym rozdziałem 3 w dziale I ustawy o k.w. (pkt 10 w art. 1 projektu).

W pkt 4 art. 1 projektu proponuje się wprowadzić przepis (art. 25¹) stanowiący o możliwości zakładania i prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie informatycznym. Przepis ten obejmuje także fakultatywne upoważnienie dla Ministra Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia określającego szczegółowe zasady zakładania i prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie informatycznym, w taki sposób, aby zachowane zostały wszystkie cechy ksiąg prowadzonych w sposób, o którym mowa w art. 25 ustawy. Upoważnienie to spełnia, zdaniem autorki opinii, wymogi konstytucyjne formułowania upoważnień do wydawania aktów wykonawczych do ustaw, w szczególności jeżeli idzie o konieczność uszczegółowienia treściowego i wskazania wytycznych, zgodnie z art. Konstytucji. Wątpliwości budzić może natomiast fakultatywność tego upoważnienia. Prowadzenie ksiąg wieczystych w systemie informatycznym powinno być prowadzone w sposób jednolity na terenie kraju i wymaga to odpowiednich przepisów. Mogą być one zawarte w rozporządzeniu wydanym na podstawie wskazanego upoważnienia. Dlatego upoważnienie powinno być sformułowane w sposób obligatoryjny.

W tym miejscu należy także zwrócić uwagę na pewien brak konsekwencji projektodawcy. Uzupełnia on bowiem treść ust. 1 pkt 3 w art. 58 ustawy o k.w., zawierającym upoważnienie do wydania rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia ksiąg wieczystych o zastrzeżenie odwołujące się do treści projektowanego art. 25¹. Bez zmian pozostawia natomiast upoważnienie zawarte w art. 58 ust. 2 w brzmieniu:

“Minister Sprawiedliwości może określić, w drodze rozporządzenia zasady wykorzystania systemów informatycznych dla celów prowadzenia ksiąg wieczystych”.

Zachowanie bez zmian zacytowanego przepisu spowoduje przy jednoczesnym wprowadzeniu projektowanego art. 25¹, że będą współistniały w ustawie dwie bardzo w gruncie rzeczy zbieżne delegacje.

Dyscyplinujący w stosunku do właściciela nieruchomości charakter ma zmiana projektowana w art. 35 ustawy o k.w. (pkt 6 w art. 1 projektu). Polega ona na nałożeniu nań obowiąz-

ku **niezwłocznego** złożenia wniosku o ujawnienie swego prawa w księdze wieczystej. Niewykonanie tego obowiązku bądź opieszałość w jego wykonaniu rodzi **odpowiedzialność za szkodę**, której mogła doznać osoba trzecia.

Podobnie dyscyplinujący charakter zawiera zmiana projektowana w art. 36 ustawy o k.w. (por. zmiana pkt 7 w art. 1 projektu). Wprowadza ona obowiązek sądu dokonania z urzędu wpisu ostrzeżenia, że stan nieruchomości stał się niezgodny rzeczywistym stanem prawnym. Jednocześnie projektodawca rezygnuje z dotychczasowej regulacji, zgodnie z którą (art. 36 ust. 2 ustawy o k.w.) istnieje możliwość dokonania przez sąd z urzędu ujawnienia zmiany właściciela nieruchomości w księdze wieczystej.

Z ustawy o k. w. wykreśla się wszystkie przepisy określające dotychczas postępowanie sądowe w sprawie wpisów (zmiana w pkt 8 art. 1 projektu). Wiąże się to z przeniesieniem tych norm do Kodeksu postępowania cywilnego, o czym będzie mowa w dalszej części opinii.

Zmiana w pkt 12 w art. 1 projektu (art. 68 ustawy o k.w.) polega na wprowadzeniu możliwości wyrażenia hipoteki w pieniądzu obcym, jeżeli wierzytelność, zgodnie z prawem, została wyrażona w pieniądzu obcym. Koresponduje to z zawartym w art. 358 § 1 k.c. zapisem, że z zastrzeżeniem **wyjątków przewidzianych w ustawie** zobowiązania pieniężne na obszarze RP mogą być wyrażone tylko w pieniądzu polskim¹.

Odpowiedzią na potrzeby obrotu jest wprowadzenie w art. 76 ustawy nowej instytucji - **hipoteki łącznej umownej** czyli hipoteki łącznej powstałej w drodze czynności prawnej. Hipoteka łączna powstaje dotychczas jedynie w drodze podziału nieruchomości obciążonej. Hipoteka łączna umowna zabezpieczająca kredyt udzielony na budowę domów mieszkalnych przy dokonywaniu podziału nieruchomości ma, zgodnie z propozycją projektu, ulegać podziałowi zgodnie z postanowieniami umowy.

Zmiany w Kodeksie postępowania cywilnego (art. 2 projektu) wiążą się wykreśleniem z ustawy o k.w. przepisów regulujących postępowanie przed sądem wieczystoksięgowym. Przepisy te projekt przenosi do k.p.c. i reguluje w ramach postępowania nieprocesowego w Dziale III Sprawy z zakresu prawa rzeczowego. Zabieg ten ma prowadzić do ujednoczenia postępowań sądowych i uprościć wykładnię przepisów.

Nowością tej regulacji jest propozycja wprowadzenia urzędowego formularza dla wniosku o dokonanie wpisu jak również zwiększenie obowiązków notariusza w postępowaniu polegające na upoważnieniu do złożenia wniosku o wpis w księdze wieczystej. Niewykonanie przezeń obowiązku przesłania wypisu z aktu notarialnego wraz z wnioskiem o dokonanie wpisu w terminie trzech dni od daty sporządzenia aktu obwarowane ma być sankcją odpowiedzialności cywilnej za szkodę wynikłą wskutek tego uchybienia.

Na szczególną uwagę zasługuje zmiana projektowana w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (art. 3 pkt 4 projektu). Zawiera ona fakultatywne upoważnienie do wydania rozporządzenia określającego warunki, w jakich właściciele lub współwłaściciele gospodarstwa rolnego mogą być zwolnieni przez sąd od opłat sądowych, w sprawach o uregulowanie prawa własności gospodarstwa rolnego, niezależnie od zwolnienia od kosztów sądowych przewidzianego w k.p.c. W przepisie tym, zdaniem autorki opinii, brakuje wytycznych do wydania aktu wykonawczego, jakie, zgodnie z wymogiem zawartym w art. 92 Konstytucji powinny znajdować się i spełniać wymóg uszczegółowienia pod względem treściowym.

Podobne zastrzeżenie można zgłosić pod adresem upoważnienia zawartego w propozycji zmiany Prawa o notariacie (art. 4 projektu).

W podsumowaniu należy stwierdzić, że propozycje zawarte w projekcie odznaczają się wysokim poziomem opracowania, są w większości poprawnie sformułowane pod względem legislacyjnym i prawidłowo, chociaż niezbyt szczegółowo uzasadnione. Cele projektowanej

¹ Orzecznictwo dopuszczało także dotychczas taką możliwość - por. E. Drozd, A. Oleszko, *Hipoteka w praktyce. Zagadnienia prawne. orzecznictwo, przepisy*, Poznań-Kluczbork 1995, s. 47.

regulacji przedstawione są w sposób jasny i konkretny i należy przypuszczać, że zostaną zrealizowane.

Sporządziła: Małgorzata Bajor-Stachańczyk

Opinia prawna do rządowego projektu ustawy Prawo pocztowe (Druk Sejmowy nr 1722)

W kolejnych punktach podnoszę jedynie wątpliwości albo uwagi krytyczne.

1. do art. 7.

1) W ust. 1 słowa “na prowadzenie działalności pocztowej, zwanego dalej “zezwoleniem” wydają się zbędne. Wystarczy następująca treść: “prowadzenie działalności pocztowej wymaga zezwolenia jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.”

2) W ust. 2 treść punktu 1) wprowadza w błąd. Po jego przeczytaniu dowiadujemy się, że działalność pocztowa w zakresie usług powszechnych nie wymaga zezwolenia. A więc jest wolna, dozwolona każdemu. Z rozdziału 4 zatytułowanego “świadczenie usług powszechnych” oraz z art. 5 ust. 1 wynika jednak coś zupełnie innego, a mianowicie, że na świadczenie usług powszechnych monopol ma “Poczta Polska”. Ustępy 1 i 2 powinny zostać przeredagowane tak, aby wyrażać zamiar projektodawcy wprost: działalność pocztowa wymaga zezwolenia, działalność w zakresie usług pocztowych jest zastrzeżona dla “Poczty Polskiej”, pewien rodzaj działalności pocztowej nie wymaga zezwolenia.

2. do art. 8.

1) W ust. 3 słowo “obejmować” proponuję zastąpić słowem “zawierać”, a w punkcie 1) słowo “przedsiębiorcy” słowem “wnioskodawcy”. W redagowaniu przepisów prawa przyjęte jest, że wniosek albo pozew “zawiera”; np. w art. 187 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego użyto sformułowania “pozew powinien czynić zadość warunkom pisma procesowego, a nadto zawierać...” W ust. 4 słowa “objęte wnioskiem” proponuję zastąpić słowami “zawarte we wniosku.”

2) Nie bardzo rozumiem intencje ust. 4 i 5. Aby wypełnić dyspozycje ust. 3 pkt 1) i 2) przedsiębiorca przedstawi wypis z rejestru przedsiębiorców. Rodzaj i zakres zamierzonej działalności, obszar jej wykonywania i data rozpoczęcia są jedynie zamiarem przedsiębiorcy i mogą być określone w umowie lub statucie spółki oraz w dokumentach wytworzonych przez przedsiębiorcę, jak uchwały akcjonariuszy lub wspólników. Nie bardzo więc rozumiem, jakie inne dokumenty mógłby określić minister na podstawie upoważnienia zawartego w ust. 5. Przypuszczam, że projektodawca ma na myśli jakieś dokumenty nie tyle potwierdzające dane zawarte we wniosku ale uwiarygodniające wnioskodawcę. Jeśli tak jest, to należy to wyraźnie określić w przepisie.

3. do art. 9.

1) Ustęp 2 zredagowany jest nieco niezręcznie. Wynika z niego, że Prezes URRP może dać zezwolenie bez zasięgnięcia opinii Szefa UOP-u, a tylko w przypadku odmowy wydania zezwolenia wymagane jest zasięgnięcie takiej opinii. Wydaje się, że intencja projektodawcy jest inna.

2) Zgodnie z ust. 3 odmowa wydania zezwolenia następuje w formie decyzji. A zezwolenie? Lepsza byłaby następująca treść: wydanie zezwolenia oraz odmowa wydania zezwolenia następuje w formie decyzji.

4. do art. 12.

W ust. 1 po punkcie 4) znajduje się ostatni wiersz o treści “zwanymi dalej „usługami zastrzeżonymi.”. Jak rozumiem usługami zastrzeżonymi mają być wszystkie usługi wymienione w punktach od 1) do 4). Jeśli jednak redaktor techniczny przygotowujący tekst ustawy do druku przez pomyłkę przesunie ten wiersz o 5 znaków w prawo, to powstanie wątpliwość, czy

określenie “usługi zastrzeżone” odnosi się tylko do punktu 4), czy do wszystkich czterech punktów. Taki przypadek zdarzył się kilka lat temu. Z ostrożności proponuję omawianą treść przenieść na początek ustępu 1. Otrzyma on brzmienie;

“1. Do wyłącznych uprawnień operatora publicznego należy świadczenie usług pocztowych, zwanych dalej “usługami zastrzeżonymi”, polegających na:...”

5. do art. 19.

W ust. 3 w punkcie 1) po słowie “zostaje” proponuję dodać słowo “komisyjnie”. Umożliwi to wykreślenie w ust. 4 pkt 2) słów “przyjmując jako zasadę, że czynności te dokonuje się komisyjnie”, dzięki czemu tekst będzie bardziej zwięzły.

6. do art. 25.

Wydaje się, że ust. 3 i 4 powinny być zamieszczone w odwrotnej kolejności. Najpierw należy uregulować odpłatność za umieszczenie skrzynki, a potem kwestię eksploatacji już umieszczonej skrzynki.

7. do art. 30 ust. 3.

Redakcja pkt 1) zawiera błędy stylistyczne i maszynowe (w przepisywaniu tekstu). Proponuje następującą treść ust. 3;

“3. Uwzględniając rodzaj i zakres działalności pocztowej wykonywanej przez podmiot minister właściwy do spraw łączności w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii Szefa Urzędu Ochrony Państwa określi w drodze rozporządzenia:

1) przypadki, w których wykonanie obowiązku, o którym mowa w ust. 1, może być odroczone, warunki jakie muszą być spełnione dla udzielenia odroczenia, a także maksymalne terminy odroczeń,”

8. do art. 38.

Ustęp 2 zredagowany został niefortunnie. Jest wewnętrznie sprzeczny. Najpierw dowiadujemy się, że sprzeciw może dotyczyć całości cennika, a z wiersza 5 wynika, że może on dotyczyć tylko usług zastrzeżonych, a więc nie całości.

9. do art. 54.

Przepis budzi wątpliwości. Ustęp 1 zaczyna się od słów “prawo dochodzenia w postępowaniu sądowym”, a z ust. 2 dowiadujemy się, że roszczenia przedawniają się z upływem 1 roku. Z tak zredagowanego przepisu wynika, że przedawnieniu ulega tylko możliwość dochodzenia roszczeń przed sądem. Otwarta pozostaje natomiast możliwość złożenia reklamacji, bo na złożenie reklamacji nie ma terminu. Przypuszczam, że intencja projektodawcy jest inna.

10. do tytułu rozdziału 6

Wydaje się, że tytuł powinien brzmieć: Urząd Regulacji Rynku Poczтового.

11. do art. 55 i 59.

2) Wydaje się, że pierwszym przepisem omawianego rozdziału powinien być projektowany art. 59 o treści:

“ 1. Tworzy się Urząd Regulacji Rynku Poczтового zwany w skrócie URRP.

2. Urzędem kieruje Prezes, który jest centralnym organem administracji rządowej...” i dalej dalsza treść projektowanego art. 55 ust. 1.

12. do art. 55

Zgodnie z ust. 2 nadzór nad Prezesem URRP sprawować ma Prezes Rady Ministrów. Wątpliwość budzi merytoryczna zasadność sprawowania nadzoru przez premiera. Sprawowanie nadzoru to nie tylko uprawnienie ale także obowiązek, a premier jest przeładowany obowiązkami. Nie wiem, czy potrafiłby z pamięci wymienić wszystkie urzędy, które ma obowiązek nadzorować. Aby podołać nadmiarowi obowiązków premier powierzy faktyczne sprawowanie nadzoru nad URRP któremuś z wyższych urzędników w swej kancelarii, który będzie musiał zapoznać się z problemami funkcjonowania poczty. Tylko po co w takim razie jest minister właściwy do spraw łączności? W efekcie zaproponowanego w projekcie rozwiązania, a podobnych projektów, podporządkowujących centralne urzędy wprost premierowi, jest wiele, władza przesuwana się z rąk organów konstytucyjnych, którymi są Rada Ministrów, Prezes Rady Ministrów i poszczególni ministrowie, w ręce urzędników skupionych w kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Proponuję podporządkować URRP i jego Prezesa ministrowi właściwemu do spraw łączności i temu ministrowi powierzyć sprawowanie nadzoru, powoływanie i odwoływanie Prezesa i jego zastępcy.

13. do art. 56 ust. 4.

Zamiarem projektodawcy jest uczynienie Prezesa URRP trudno usuwalnym. Ma to zabezpieczyć jakość działania urzędu przed niekompetentnym zarządzaniem wynikającym ze zwyczaju "podziału łupów wyborczych". Zamiar wydaje się zrozumiały. Ale z drugiej strony sposób realizacji tego zamiaru daje Prezesowi URRP gwarancję nietykalności w przypadku niedołności czy korupcji, co w praktyce może okazać się swoistym "immunitetem łupówkarskim". W przypadku urzędników państwowych czy innych zawodów wymagających zaufania obywateli ustawodawca posługuje się różnymi określeniami jak: "jest nieskazitelnego charakteru", "daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu", "cieszy się nieposzlakowaną opinią" ...itd.". Te różne określenia mają sens. Oznaczają, że osoba pełniąca ważne funkcje musi cieszyć się zaufaniem elit rządzących i obywateli, musi mieć dobrą opinię, a utrata tej dobrej opinii może wykluczać zdolność do dalszego pełnienia funkcji. Projektodawca zaprezentował całkiem inne podejście do problemu. Prezesa URRP nie będzie można odwołać nawet w przypadku, gdy połowa prasy będzie rozpisywać się o korupcji panującej w URRP, prokurator oskarży go o udział w "łódzkiej ośmiornicy", a sąd pierwszej instancji skarze go na wieloletnie więzienie. Projektodawca nie ufa opinii publicznej, rzetelności prokuratora i sądu pierwszej instancji, ale obywatelom każe ufać w uczciwość Prezesa URRP.

14. do art. 57 ust. 2

1) Prezes URRP ma prawo "podejmowania interwencji" i prawo "podejmowania rozstrzygnięć" w sprawach dotyczących funkcjonowania rynku usług pocztowych, w tym także w sprawach wniesionych przez użytkowników. Nie wiadomo jaki jest jej dopuszczalny zakres takiej interwencji. Czy w trybie interwencji Prezes może coś operatorowi nakazać albo zakazać nie wydając rozstrzygnięcia? Podobne wątpliwości budzą "rozstrzygnięcia". Podstawą do wydania rozstrzygnięcia może np. skarga użytkownika na działalność operatora, np. na odmowne załatwienie reklamacji. Nie jest jasne, jak się ma omawiany przepis do procedury reklamacji i do przedawnienia roszczeń.

2) Zgodnie z ust. 3 i 4 Prezes URRP składa "sprawozdanie" premierowi i "informację" ministrowi właściwemu do spraw łączności. Nie wiadomo, czym ma się różnić "informacja" od "sprawozdania".

Omawiane przepisy wymagają przedyskutowania i zmiany.

15. do art. 66

Sformułowanie “ten kto” albo “kto” oznacza, że przepis stosuje się do osób fizycznych, że tylko osoba fizyczna może popełnić dany czyn zabroniony. Z ust. 2 wynika, że wymienione w ust. 1 czyny może popełnić podmiot gospodarczy. Dlatego sędzę, że lepiej byłoby w ust. 1 użyć sformułowania “Karze pieniężnej podlega podmiot, który”.

16. do art. 72

Zamieszczenie tego przepisu, zmieniającego przepis ustawy o działalności gospodarczej, wydaje się zbędne. Zgodnie z art. 83 ustawa wejdzie w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia. Wydaje się mało prawdopodobne, żeby ogłoszenie ustawy nastąpiło przed lipcem bieżącego roku, a tym samym, żeby ustawa weszła w życie przed 1 stycznia 2001 r. Z kolei 1 stycznia 2001 r. ustawa o działalności gospodarczej przestanie obowiązywać, bo zostanie zastąpiona przez nową ustawę Prawo działalności gospodarczej.

17. Ocena ogólna.

Projekt jest dość dobrze zredagowany.

Sporządził: Piotr Krawczyk

Opinia na temat rządowego projektu ustawy o planowaniu
i zagospodarowaniu przestrzennym z punktu widzenia potrzeb
ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju
(Druk Sejmowy nr 1697)

Poniższa opinia nie dokonuje całościowej analizy przedłożonego projektu ustawy, odnosi się jedynie do kwestii związanych z szeroko rozumianą problematyką ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju przedstawionych w omawianym dokumencie.

Zachowanie i tworzenie ładu przestrzennego jest jednym z istotnych czynników wpływających na jakość środowiska. Podstawowym aktem prawnym regulującym ten obszar zagadnień jest *ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym z dn. 7 lipca 1994 r.* (Dz. U. Nr 89, poz. 45 z późn.zm.). Określiła ona zakres oraz sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele, zasady i tryb rozwiązywania konfliktów między interesami wspólnot samorządowych i państwa, a także zasady kształtowania i realizacji polityki przestrzennej państwa. Postanowienia *ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym* przewidują, iż podstawą kreowania zmian przestrzennych powinny być zasady trwałego i zrównoważonego rozwoju.

Terminem “zrównoważonego rozwoju” określa się taką strategię rozwojową, która przy realizacji celów ekonomicznych i społecznych pozwala jednocześnie na osiągnięcie kompromisu pomiędzy dzisiejszymi aspiracjami społeczeństwa a potrzebami przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ograniczeń koniecznych dla zachowania trwałości podstawowych procesów i systemów ekologicznych. Przepisy *ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska* pojęcie zrównoważonego rozwoju definiują jako “dążenie do:

- zachowania możliwości odtwarzania się zasobów naturalnych;
- racjonalnego użytkowania zasobów nieodnawialnych i zastępowania ich substytutami;
- ograniczania uciążliwości dla środowiska i nieprzekraczania granic wyznaczonych jego odpornością;
- zachowania różnorodności biologicznej;
- zapewnienia obywatelom bezpieczeństwa ekologicznego;
- tworzenia podmiotom gospodarczym warunków do uczciwej konkurencji w dostępie do ograniczonych zasobów i możliwości odprowadzania zanieczyszczeń.”

W kontekście tych postanowień odpowiednie gospodarowanie przestrzenią – jednym z najcenniejszych zasobów nieodnawialnych – jawi się jako jeden z kluczowych elementów strategii zrównoważonego rozwoju, warunkujący przy tym możliwość realizacji pozostałych celów wyznaczonych ustawą.

Pomimo tak wyraźnie sprecyzowanych założeń ustawowych w ostatnich latach zwiększyła się wyraźnie liczba konfliktów społecznych o podłożu ekologiczno-przestrzennym. Do najbardziej znanych można zaliczyć np. protest przeciwko budowie drogi szybkiego ruchu przez Górę św. Anny, konflikty związane z planowanym przebiegiem autostrad (w tym przez Warszawę), lokalizacji zakładów utylizacji odpadów. Osobną grupę stanowią konflikty związane z zagrożeniem lub gospodarczym wykorzystywaniem terenów o wysokich wartościach przyrodniczych: Tatrzańskiego Parku Narodowego, Puszczy Białowieskiej, obszaru Wielkich Jezior Mazurskich, czy powracający ostatnio ponownie spór o model zagospodarowania dolnego biegu Wisły. Konflikty te często są skutkiem łamania zasad ekorozwoju. Sytuacja ta sprawia, że konieczność udoskonalenia systemu planowania przestrzennego nie budzi zasadniczych wątpliwości. Teza ta znajduje potwierdzenie w przedstawionym niedawno do oceny Sejmu dokumencie pt. “Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju” (Druk Sejmowy nr 1473). Ten strategiczny dokument określający podstawowe zasady polityki państwa w dziedzinie przestrzennego zagospodarowania kraju w perspektywie najbliższych kil-

kunastu lat traktuje zrównoważony rozwój jako jeden z głównych trendów określających “długofalowe cele strategiczne, uwarunkowania i kryteria rozwoju kraju” (s. 3). Ekologizacja przestrzennego zagospodarowania ma się dokonać przez (s. 7):

- promowanie i upowszechnianie ekorozwoju jako nadrzędnej idei kształtowania trwałego rozwoju;
- powszechne stosowanie kryteriów ekologicznych w kreowaniu przekształceń przestrzennych promowanych przez politykę państwa;
- aktywną ochronę zasobów unikatowych i najcenniejszych dla zachowania i utrwalania różnorodności biologicznej polskiej przestrzeni przyrodniczej.

Do podstawowych instrumentów realizacji tych zamierzeń należy system dokumentów planistycznych opracowywanych zarówno na szczeblu ogólnopolskim (koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju), wojewódzkim (strategia rozwoju województwa, plan zagospodarowania przestrzennego województwa, wieloletnie programy wojewódzkie, priorytety współpracy zagranicznej województwa) oraz gminnym (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, do którego dołącza się prognozę skutków wpływu ustaleń planu na środowisko przyrodnicze). Zasady sporządzania tych dokumentów reguluje *ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym*. Przedstawiony projekt nie zmienia zasadniczo charakteru tego systemu.

Planowanie przestrzenne może i powinno odgrywać zasadniczą rolę w tworzeniu i realizacji strategii rozwoju harmonijnie łączącego ład społeczny, ekonomiczny i ekologiczny ponieważ stanowi ono proces wymagający negocjacji i porozumiewania się wszystkich podmiotów biorących udział w gospodarowaniu przestrzenią. W naturalny sposób stanowi więc forum ujawniania i rozwiązywania konfliktów związanych z odmiennymi preferencjami i wyobrażeniami o najwłaściwszym sposobie wykorzystania zasobów środowiska. Dlatego jest ważne by podstawowe założenia dotyczące gospodarki przestrzennej były zgodne z priorytetami określonymi polityką ekologiczną państwa.

Projekt nowej polityki ekologicznej państwa w następujący sposób formułuje oczekiwania pod adresem gospodarki przestrzennej:

“System planowania przestrzennego stanowi jedno z podstawowych narzędzi realizowania w polityce państwa zasady regionalizacji oraz zasady integrowania ze sobą polityk w różnych dziedzinach gospodarki (i wzajemnego wyważania pomiędzy sobą ich rozbieżnych interesów). Podstawowe zadania systemu planowania przestrzennego z punktu widzenia polityki ekologicznej obejmują:

- stymulowanie zmian w strukturze przestrzennej działalności gospodarczej, ukierunkowanych na ograniczenie nadmiernej koncentracji tej działalności, jej lepsze dostosowanie do lokalnych i regionalnych warunków (zwłaszcza przyrodniczych i związanych ze stanem środowiska), a także zmniejszenie, w różnych układach przestrzennych, potrzeb przewozowych i skali transportochłonności gospodarki),
- godzenie często przeciwstawnych wobec siebie tendencji w zakresie wyboru kierunków rozwoju określonego obszaru, wynikających z istniejącego zainwestowania i będących do dyspozycji zasobów ludzkich oraz stopnia przekształcenia i degradacji środowiska.

Uwzględniając fakt, iż cele w zakresie proekologicznego usprawniania systemu planowania przestrzennego dotyczą podstawowego narzędzia polityki ekologicznej, niezbędnego dla właściwej realizacji celów polityki ekologicznej w wielu innych dziedzinach, należy przyjąć, że wszystkie sformułowane w odniesieniu do planowania przestrzennego zadania powinny zostać zrealizowane w perspektywie krótkookresowej, a najdalej w horyzoncie średniookresowym.

Do celów krótkookresowych w sferze planowania przestrzennego należy zaliczyć:

- włączenie sformułowanych w polityce ekologicznej tez i zaleceń dotyczących regionalnego i lokalnego różnicowania kierunków rozwoju działalności gospodarczej, do koncepcji polityki zagospodarowania przestrzennego kraju;
- uszczegółowienie ogólnych strategii rozwojowych zalecanych w wyżej wymienionej koncepcji dla makroregionów i mniejszych jednostek przestrzennych o wskazanie, jakie konkretnie kierunki i formy zagospodarowania tych terenów będą w ramach polityki państwa preferowane, a jakie ograniczane lub wręcz eliminowane;
- poddanie koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju ocenie oddziaływania na środowisko;
- opracowanie zaleceń co do metodyki uwzględniania ustaleń zawartych w koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju - w planach zagospodarowania przestrzennego województw i gmin;
- przywrócenie towarzyszącego planowaniu przestrzennemu planowania urbanistycznego, jako uzupełniającego, istotnego czynnika kształtowania ładu przestrzennego i estetyki otoczenia zwłaszcza na terenach miejskich.

Celami średniookresowymi w zakresie planowania przestrzennego są:

- poddanie ustaleń wszystkich miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ocenie ich oddziaływania na środowisko, albo w ramach rutynowej, okresowej aktualizacji tych planów, albo, tam gdzie ewentualny termin takiej aktualizacji jest zbyt odległy, w drodze wszczęcia postępowania aktualizacyjnego w trybie nadzwyczajnym, na podstawie stosownej uchwały rady gminy;
- wprowadzenie możliwości sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego dla jednostek funkcjonalnych większych niż obszar jednej gminy, a mniejszych niż obszar województwa (przede wszystkim dla obszarów miast oraz dla parków narodowych i parków krajobrazowych);
- zweryfikowanie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pod kątem:
 - szerszego uwzględnienia problemów ochrony i kształtowania obszarów leśnych i zadrzewień (ograniczenia w działalności inwestycyjnej, tereny pod zalesienia i nasadzenia),
 - *zmniejszenia skali narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas, zwłaszcza hałas transportowy, na obszarach miejskich,*
 - poprawę relacji pomiędzy powierzchnią terenów intensywnie zainwestowanych i powierzchnią terenów otwartych w jednostkach miejskich”.

Z przedstawionych powyżej uwarunkowań jasno wynika, że fakt czy realizowana w naszym kraju polityka gospodarki przestrzennej dokonywać się będzie w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju uzależniony będzie przede wszystkim od jakości, procedur uchwalania oraz skuteczności realizacji poszczególnych indywidualnych planów zagospodarowania przestrzennego, zarówno tych opracowywanych na szczeblu lokalnym jak i ponadlokalnych. Oznacza to zachowanie istoty dotychczasowego systemu integracji gospodarki przestrzennej z potrzebami zrównoważonego rozwoju w niezmiennym kształcie. Pojawia się jednak pytanie czy przedstawione w Druku Sejmowym nr 1697 rozwiązania prawne służą w wystarczający sposób realizacji wyżej wymienionych celów ekologicznych. Wydaje się, że skupienie całej uwagi projektu li tylko na procedurach planistycznych stanowi istotne ograniczenie. Przedłożony projekt ustawy byłby pełniejszy, gdyby znalazły się w nim uregulowania dotyczące choćby takich zagadnień jak np. stworzenie systemu monitoringu procesów zagospodarowania przestrzennego, czy stworzenie bezpośrednich instrumentów interwencyjnych pozwalających skutecznie korygować niekorzystne dla środowiska decyzje samorządów terytorialnych. Szczególnie przydatne byłoby także doprecyzowanie szeregu pojęć – choćby kluczowego pojęcia ładu przestrzennego – oraz procedur wykonywania i uzgadniania planów, tak by

względy ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju nie stanowiły jedynie efektownego ozdobnika ale na trwałe trafiły do praktyki gospodarki przestrzennej.

Sporządził: Mirosław Sobolewski

Opinia prawna w sprawie projektu ustawy o zamówieniach publicznych (Druk Sejmowy nr 1720)

1. Projekt ustawy nie spełnia celu, dla którego został przygotowany, bowiem nie jest w pełni zgodny z prawem Unii Europejskiej (patrz opinia Komitetu Integracji Europejskiej). Dlatego też nie powinien być rozpatrywany w celu uchwalenia, ponieważ w ten sposób długo jeszcze nie osiągniemy zgodności z prawem UE.
2. Projekt ustawy jest zgodny z wymogami Konstytucji, a zwłaszcza z art. 92 ust. 1.
3. Projekt ustawy ma poprawną systematykę oraz redakcję legislacyjną, z wyjątkiem art. 140.
4. Projekt ustawy przewiduje wydanie stosunkowo niewielkiej liczby aktów wykonawczych i dlatego też należy wymagać, aby już na tym etapie były opracowane projekty tych aktów wykonawczych, których wydanie jest obligatoryjne i bez ich istnienia stosowanie ustawy nie będzie możliwe lub stanie się utrudnione.
5. Projekt przewiduje długi okres *vacatio legis*, co jest poprawne.
6. Projekt ustawy ma solidnie i merytorycznie dobrze przygotowane uzasadnienie.
7. Nie zgłaszam innych uwag szczegółowych.
8. Uchwalenie projektu ustawy bez pełnej zgodności jego postanowień z prawem Unii Europejskiej nie ma sensu, ponieważ projekt nie zawiera żadnych rewelacyjnych zmian w stosunku do obowiązującej ustawy.

Opracował: prof. zw. dr hab. Cezary Kosikowski

Opinia prawna dotycząca projektu ustawy o świadczeniach dla cywilnych ofiar wojny (Druk Sejmowy nr 1076)

Przedstawiony do zaopiniowania projekt o świadczeniach dla cywilnych ofiar wojny przewiduje przyznanie określonych w nim świadczeń dla osób, które stały się niezdolne do pracy wskutek działań wojennych w latach 1939 - 1945 nie wchodząc w skład formacji wojskowych lub zmilitaryzowanych służb państwowych a także na skutek eksplozji niewybuchów pozostałych z okresu wojny.

Jak podniesiono w uzasadnieniu cywilne ofiary wojny zostały całkowicie pominięte w dotychczas obowiązujących przepisach. Zdaniem projektodawcy, jako osoby ciężko poszkodowane przez wojnę powinny uzyskiwać świadczenia tej samej wysokości co inwalidzi wojenni.

Analizując omawiany projekt nasuwa się kilka uwag.

Przede wszystkim projektodawca nieprecyzyjnie zdefiniował pojęcie "cywilne ofiary wojny". Zgodnie z projektem cywilnymi ofiarami wojny "są osoby, które doznały naruszenia sprawności organizmu powodującego całkowitą i trwałą niezdolność do pracy". Chciałabym zwrócić uwagę, że proponowany zapis będzie upoważniał cudzoziemców do ubiegania się o świadczenia przewidziane w projekcie, co nie wydaje się zgodne z zamiarem projektodawcy. Poza tym osoby, które w ostatnich latach doznały (czy doznają w przyszłości) uszczerbku na zdrowiu powodującego trwałą niezdolność do pracy wskutek eksplozji niewybuchów będą również mogły być uznane za cywilne ofiary wojny i ubiegać się o świadczenia.

Kolejna uwaga dotyczy art. 1 pkt a i b. Projektodawca nie określił obszaru działań wojennych i nie sprecyzował tego pojęcia, co oznaczałoby, że brane są pod uwagę wszystkie kraje na obszarach których prowadzone były działania wojenne w latach 1939 - 1945.

Art. 2 projektu wymienia pięć świadczeń przysługujących cywilnym ofiarom wojny. Projektodawca określając poszczególne uprawnienia odwołuje się do przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin. Pragnę przypomnieć, że ustawa z dn. 14. grudnia 1992 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin utraciła swoją moc. Obecnie obowiązuje ustawa z dn. 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.) na którą należałoby się powoływać wskazując konkretne przepisy. Powoływanie się na ustawę bez podania właściwych przepisów następcza będzie trudności interpretacyjne, jak w przypadku art. 5 ust. 2, art. 6, art. 10 ust. 4 projektu. Świadczenie obejmujące rehabilitację zawodową i społeczną nie zostało przez projektodawcę określone ani nie zostały wskazane przepisy które miałyby ewentualne odpowiednie zastosowanie.

Art. 7 ust. 1 projektu stanowi, że cywilnym ofiarom wojny przysługuje prawo do bezpłatnych świadczeń medycznych, przedmiotów ortopedycznych, protez, środków pomocniczych oraz leków i środków opatrunkowych. Z ust. 2 wynika natomiast, że powyższe świadczenia przysługują na zasadach określonych w art. 44 i art. 47 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym. Odwołując się do konkretnych przepisów ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym należałoby używać sformułowań zawartych w tej ustawie. Ponadto żaden z wymienionych artykułów nie dotyczy świadczeń medycznych, protez, czy środków opatrunkowych.

Ponadto projekt omawianej ustawy nie zawiera przepisów określających moment powstania prawa do świadczeń i moment jego ustania.

Biorąc powyższe pod uwagę uważam, że proponowany projekt ustawy o świadczeniach dla cywilnych ofiar wojny wymaga dopracowania pod względem prawnym.

Sporządziła: Anna Janicka

Opinia prawna do projektu ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym
małoletnim ofiarom wojny 1939 - 1945
(Druk Sejmowy nr 1424)

Do zaopiniowania przedstawiono projekt ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym małoletnim ofiarom wojny 1939 - 1945 za wykonywanie pracy przymusowej na rzecz III Rzeszy i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich lub przebywanie na deportacji oraz osadzonym w obozach pracy (Druk Sejmowy nr 1424).

Na wstępie rozważyć należy celowość uchwalania nowej ustawy w tej materii. Sytuację prawną i uprawnienia osób represjonowanych w różny sposób podczas II wojny światowej i w okresie powojennym, normują obowiązujące ustawy:

- z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. Nr 87, poz. 395, z późn.zm.)

- z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. Nr 142, poz. 950, z późn.zm.).

Ponieważ zakres podmiotowy i przedmiotowy projektowanej ustawy jest zbliżony do uregulowanego w ustawie z 31 maja 1996 r. można zadać pytanie, czy nie byłoby właściwsze dokonanie nowelizacji aktu już istniejącego. Represjonowani małoletni stanowią bowiem część szerszej grupy, osób prześladowanych przez okupantów. Dodać należy, iż projekt zawiera wiele artykułów o brzmieniu niemal identycznym co powołana wyżej ustawa (np. art. 1), kwestie takie jak tryb postępowania przy przyznawaniu świadczenia, organy uprawnione do wydawania decyzji, mechanizmy wypłaty świadczenia uregulowane są tak samo. Ustawa z 31 maja 1996r. nie przewiduje także wymogu ukończenia 18 lat w chwili stosowania represji jako przesłanki koniecznej dla nabycia uprawnienia. Z punktu widzenia techniki legislacyjnej korzystne byłoby kompleksowe uregulowanie sytuacji prawnej osób prześladowanych w podobny sposób w jednej ustawie

Za ustanowieniem odrębnej ustawy przemawiałoby z kolei szersze uprawnienia represjonowanych małoletnich, oraz różnicowanie przesłanek ich nabycia w projekcie i ustawie z dnia 31 maja 1996r. Projekt w przeciwieństwie do istniejących już aktów nie zawiera także zawitego terminu, do którego można by zgłaszać wnioski o przyznanie uprawnień. Nie przesądza to jednak w dostatecznej mierze o konieczności stworzenia nowej ustawy.

Konstytucyjność kierunkowych rozwiązań projektu nie budzi w zasadzie wątpliwości (z wyjątkiem jednej kwestii omówionej niżej).

Projekt jest również zgodny z prawem międzynarodowym, a zwłaszcza z jego częścią, którą stanowią tzw. prawa człowieka.

Przechodząc do analizy konkretnych rozwiązań zacząć należy od omówienia części nieartykułowanej projektu, a konkretnie jego tytułu. Nasuwa się przy tym kilka zastrzeżeń.

Tytuł ustawy stanowi ważny element w sprecyzowaniu jej zakresu podmiotowego i przedmiotowego. Użyty termin "ofiarom wojny" jest wieloznaczny, bardzo pojemny treściowo. Wydaje się, iż zastąpienie go pojęciem "osobom małoletnim" nie naruszałoby sensu tytułu, a sprecyzowałoby jego treść.

Następna wątpliwość dotyczy ograniczenia czasowego jedynie do okresu wojny 1939 - 1945. Zarówno w tytule, jak i w art. 1 zawężono okres, w którym podleganie represjom uzasadnia przyznanie świadczenia. Rozwiązanie takie świadczyłoby o niekonsekwencji ustawodawcy. Ustawa z dnia 31 maja 1996 r. obejmuje bowiem również represje ze strony Związku Radzieckiego mające miejsce po wojnie, do końca roku 1948 (art. 2, pkt 2, lit. b). Nielogiczne i niespójne systemowo wydaje się więc niekorzystne potraktowanie w projekcie represjo-

nowanych małoletnich w okresie 1945 - 1948. Na tym tle można nawet postawić zarzut naruszenia konstytucyjnej zasady równości. Oczywiście jest, iż ustawodawca może określić ramy czasowe jeśli chodzi o okres prześladowań uzasadniających przyznanie pewnych uprawnień. Podkreślić jednak trzeba, że represje w latach 1945 - 1948 były stosowane podobnie jak w czasie wojny masowo, bardzo intensywnie a u ich podstaw leżały przesłanki analogiczne do tych z okresu wojny. Nieuzasadnione wydaje się więc zróżnicowane potraktowanie represjonowanych przez ZSRR do roku 1945 i po nim.

Ostatnia uwaga odnośnie tytułu ma charakter techniczny. W sformułowaniu "na rzecz III Rzeszy i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich" projektodawcy posłużyli się spójnikiem koniunkcji łącznej "i" zarezerwowanym w zasadzie dla enumeracji przesłanek występujących jednocześnie. Z punktu widzenia poprawności logicznej bardziej właściwe byłoby użycie spójnika "lub".

Po uwzględnieniu powyższych uwag tytuł ustawy mógłby brzmieć "o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom małoletnim za wykonywanie pracy przymusowej na rzecz III Rzeszy lub Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, przebywanie na deportacji oraz w obozach pracy".

Rozważania dotyczące tytułu ustawy jeśli idzie o jej ramy czasowe zachowują aktualność przy analizie art. 1, ust. 1. W przypadku ich rozszerzenia o okres 1945 - 1948 i zrównania przez to sytuacji prawnej adresatów projektu z osobami korzystającymi z dobrodziejstw ustawy z dnia 31 maja 1996 należałoby przeredagować część pierwszą ustępu 1 art. 1. Konieczne byłoby uwzględnienie lat powojennych jeśli idzie o represje doznane ze strony ZSRR.

Ograniczenie kręgu adresatów projektowanego aktu co do konieczności posiadania obywatelstwa polskiego oraz stałego zamieszkania z prawnego punktu widzenia jest dopuszczalne.

W ust. 3 art. 1, w zdaniu ostatnim "przysługuje jedno świadczenie albo jeden dodatek - wyższy lub wybrany przez uprawnionego" zbędne jest użycie słów "jedno" oraz "jeden". Zarówno zastosowanie spójnika "albo" - alternatywa rozłączna, jak i liczby pojedynczej "świadczenie" przesądza w stopniu dostatecznym, iż chodzi o jedno świadczenie.

Jeśli idzie o art. 2 to wątpliwości budzi ujęcie jako przesłanek, które muszą być spełnione *iunctim* (łącznie) aby uznać osobę za małoletnią:

- nie ukończenie 18 lat,
- stosowanie wobec niej represji.

Desygnatem pełno- lub małoletności może być jedynie osiągnięcie lub nie pewnej granicy wiekowej. Nawet jeśli wobec osoby, która nie przekroczyła 18 lat nie stosowano represji to i tak była ona w tym czasie małoletnia - choć oczywiście nie będzie wobec niej miała zastosowania omawiana ustawa (art. 1 stanowi, iż warunkiem koniecznym jest "podleganie określonym w ustawie represjom").

W art. 3 zasadne wydaje się rozdzielenie pkt 1. Stypizowane są bowiem w nim dwa rodzaje represji:

- wykonywanie pracy przymusowej,
- przebywanie na deportacji.

Nie ma powodu aby ujmować je w jednym punkcie. Racjonalne wydaje się umieszczenie w osobnym punkcie przesłanki "przebywania na deportacji" z zastrzeżeniem "bez względu na jej miejsce".

Co do obecnego brzmienia punktu 2 art. 3 można wyrazić wątpliwości jeśli idzie o sformułowanie "osadzenie". Implikacją zastosowania takiego sformułowanie może być niemożność powołania się na ten przepis osób urodzonych i przebywających w obozach pracy. Rodziłoby to także pewną niespójność systemową. W ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. do osób represjonowanych zaliczono dzieci do lat 14 przebywające w obozach przejściowych. Nie wnikając w różnice między obozami przejściowymi a pracy, tam krąg podmiotowy ujęto szeroko,

nie zawężając go jedynie do dzieci “osadzonych”. W związku z tym właściwe byłoby sformułowanie “przebywanie w obozach pracy”, pozwala ono uznać za represjonowane dzieci urodzone w obozach pracy.

Art. 4 nie budzi żadnych wątpliwości.

W art. 5, ust. 1 mowa jest min. o zaopiniowaniu wniosku zainteresowanej osoby przez “właściwe, wybrane przez nią stowarzyszenie osób poszkodowanych”. Jest to dalece nieprecyzyjne unormowanie kwestii podmiotów opiniodawczych. Brak bowiem przesłanek, lub podmiotu, który miałby wskazać jakie stowarzyszenia są właściwe. Należałoby uzupełnić tę lukę upoważniając np. ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego do wydania aktu wykonawczego zawierającego listę właściwych stowarzyszeń. Zgodnie z art. 5, pkt 3 minister ten precyzuje bowiem wymagane dokumenty, dowody.

Art. 6 nie przewiduje możliwości wypłaty świadczenia osobom, które spełniają wymogi ustawy, lecz nie mają ustalonego prawa do renty lub emerytury mimo osiągnięcia odpowiedniego wieku. Zaznaczyć należy, iż odmiennie uregulowano tę kwestię w ustawie kombatanckiej (art. 20¹). Rodzi to pewną niespójność systemową.

(Druk Sejmowy nr1424). W art. 7 mowa jest, iż świadczenie i koszt jego obsługi finansowane są ze środków budżetu państwa. Niejasne jest pojęcie kosztów obsługi świadczenia. Finansowanie Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych unormowano już w sposób należyty w innych ustawach i zapis o budżetowym finansowaniu kosztów świadczenia wydaje się być niepotrzebny. Jeśli natomiast przewidywane są jakieś szczególne koszty, to należy je wskazać.

W przypadku zmiany tytułu i art. 1 należałoby to uwzględnić w przepisach nowelizujących inne ustawy (art. 9, art. 10).

Brzmienie art. 11 winno być zmienione w zależności od rzeczywistego terminu realizacji.

Ustawy normujące podobne zagadnienia co projekt (ustawa o kombatantach, o świadczeniu za pracę przymusową) zawierały zawsze określony termin, do którego należało zgłaszać wnioski o przyznanie uprawnień. Wydaje się, iż rozwiązanie to jest racjonalne. Przepisu ustanawiającego taki termin brak w projekcie. Wyznaczenia go mogłoby uporządkować i “zamknąć” kwestie związane z rekompensatą za represje.

Podsumowując, projekt nie wymaga istotnych zmian merytorycznych, poza rozszerzeniem okresu represji. Pozostałym korekty mają znaczenie raczej precyzujące i redakcyjne. Podkreślić nadto należy, iż uwzględnienie w ustawie okresu 1945 - 1948 mogłoby spowodować wzrost kosztów świadczeń przyznawanych na jej podstawie.

Sporządził: Jan Morwiński

Opinia prawna do projektu ustawy o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy – Prawo o notariacie

(Druk Sejmowy nr 1680)

Opinia prawna do rządowego projektu ustawy Prawo pocztowe

(Druk Sejmowy nr 1722)

Opinia na temat rządowego projektu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z punktu widzenia potrzeb ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju

(Druk Sejmowy nr 1697)

Opinia prawna w sprawie projektu ustawy o zamówieniach publicznych

(Druk Sejmowy nr 1720)

Opinia prawna dotycząca projektu ustawy o świadczeniach dla cywilnych ofiar wojny

(Druk Sejmowy nr 1076)

Opinia prawna do projektu ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym małoletnim ofiarom wojny 1939 - 1945

(Druk Sejmowy nr 1424)